

Notat om sanktioner for udeblivelse fra samtale og nedsættelse af hjælpen ved afvisning af tilbud efter aktivloven

Til brug for tema-ankemøde i uge 49, 2020

Indhold

- I. Indledning
- II. Lovgrundlag
- III. Generelt - kommunens vejledningspligt i sanktionssager – aktivlovens § 35
- IV. Overgangsbestemmelsen – personer, der allerede modtog hjælp pr. 1. januar 2020
- V. Vejledning i forbindelse med indkaldelse til første jobsamtale
 - I. Suspensionsperioden
 - II. Fradragets størrelse
 - III. Fradrag i hjælpen for udeblivelse fra tilbud – aktivlovens § 36
 - IV. Fradrag i hjælpen for udeblivelse fra samtale – aktivlovens § 37
 - V. Særligt om aktivitetsparate
- VI. Praxis – Ankestyrelsens principafgørelser
- VII. De konkrete mødesager

I. Indledning

10 af sagerne på dette tematiserede møde handler om, hvornår kommunen kan sanktionere en borger, der modtager kontanthjælp, uddannelseshjælp, selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse ved udeblivelse fra jobsamtale i kommunen.

Sanktionsreglernes formål er at sikre, at borgere, der modtager kontanthjælp, uddannelseshjælp, selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse opfylder betingelserne om at stå til rådighed.

Den 1. januar 2020 trådte de nye regler om sanktioner i kraft. De nye regler indeholder en række initiativer, som skal medvirke til at forenkle og skærpe reglerne om sanktioner i kontanthjælpssystemet, så kommunerne får lettere ved at administrere reglerne og begår færre fejl. De nye regler medfører bl.a. en forenkling af sanktionssystemet med færre sanktionssatser, klare og konsekvente sanktioner for udlandsophold og uoplyst arbejde samt

en forenkling af kommunernes vejledningspligt over for ydelsesmodtagerne. Desuden er den udtømmende liste over rimelige grunde ophævet.

I det følgende gennemgås de nye regler, der er relevante for de sager, der er på dagsordenen.

II. Lovgrundlag

De relevante bestemmelser for sagerne, der er på dagsorden findes i Lov om aktiv socialpolitik (aktivloven), senest bekendtgjort i lovbekendtgørelse nr. 247 af 13. marts 2019, som følge af Lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik, integrationsloven og forskellige andre love, lov nr. 1558 af 27. december 2019.

Reglerne om kommunernes vejledningspligt mv. fremgår af aktivlovens § 35.

Reglerne ved udeblivelse fra et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, tilbud efter kapitel 5 i lov om compensation til handicappede i erhverv m.v., en eller flere dele af selvforsørgelses- og hjemrejseprogrammet eller introduktionsprogrammet efter integrationsloven eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning, herunder tilbud eller foranstaltninger som led i sygeopfølgning eller en læse-, skrive- og regnetest, fremgår af aktivlovens § 37.

Reglerne ved udeblivelse fra en jobsamtale eller en individuel samtale, herunder en samtale som led i en sygeopfølgning, et møde i rehabiliteringsteamet eller en rådighedsvurdering i jobcenteret, fremgår af aktivlovens § 37.

Ordlyd af bestemmelserne pr. 1. januar 2020:

§ 13. Det er en betingelse for at få kontanthjælp efter § 11, at ansøgeren ikke har et rimeligt tilbud om arbejde, og at personen aktivt søger at udnytte sine arbejdsmuligheder. Det er en betingelse for at få uddannelseshjælp efter § 11, at ansøgeren står til rådighed for ordinær uddannelse eller en indsats rettet mod ordinær uddannelse. Ansøgerens ægtefælle skal også udnytte sine arbejds- eller uddannelsesmuligheder.

...

Stk. 7. Ønsker ansøgeren eller dennes ægtefælle at modtage eller modtager ansøgeren eller dennes ægtefælle hjælp som uddannelses- eller jobparat, har den person, som har en rimelig grund, ikke pligt til at udnytte sine uddannelses- eller arbejdsmuligheder ved at deltage i tilbud om uddannelse eller arbejde efter stk. 1, tilbud eller beskæftigelsesfremmende foranstaltninger m.v. efter stk. 5 eller beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i form af aktiviteter pålagt efter § 30 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats efter stk. 6.

Stk. 8. Ønsker ansøgeren at modtage eller modtager ansøgeren hjælp som aktivitetsparat, skal kommunen vurdere, om der i det enkelte tilfælde foreligger andre forhold end de rimelige grunde, som kan indgå i vurderingen efter stk. 7 og regler fastsat i medfør af stk. 15, der kan begrunde, at den pågældende ikke har pligt til at udnytte sine uddannelses- eller arbejdsmuligheder, herunder vurdere, om en sanktion vil fremme personens rådighed. 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse for ansøgerens eller modtagerens ægtefælle.

...

§ 35. Har kommunen ikke vejledt en person, jf. 2. og 3. pkt., inden indkaldelsen til den første jobsamtale efter anmodning om hjælp, kan kommunen, når den indkalder personen til den første jobsamtale, vejlede personen skriftligt om, at personen skal møde til jobsamtalen, og at hvis personen udebliver uden rimelig grund fra jobsamtalen, vil personen blive sanktioneret med en sanktionssats for hver dag, personen udebliver. Fradrag i eller nedsættelse eller ophør af hjælpen efter §§ 36-40 a er i øvrigt betinget af, at kommunen vejleder ansøgeren eller modtageren af hjælp om alle rettigheder og pligter i forhold til rådighed og sanktioner forbundet med hjælpen. Kommunen skal

- 1) senest ved første jobsamtale drøfte og gennemgå vejledningen med personen på en måde, der tager hensyn til den pågældendes situation, herunder at vejledningen er givet under hensyn til personens forudsætninger,
- 2) senest ved første jobsamtale sikre, at vejledningen udleveres skriftligt til personen, og at vejledningen umiddelbart herefter sendes til personen,
- 3) sikre, at vejledningen gennemgås og gøres tilgængelig for personen hvert halve år, og
- 4) sikre, at vejledningen gennemgås hyppigere, hvis
 - a) kommunen konkret vurderer, at personen har behov for det, eller
 - b) personen anmoder kommunen om vejledning.

...

Stk. 3. Fradrag i eller nedsættelse eller ophør af hjælpen sker med virkning fra den dag, hvor ansøgeren eller modtageren af hjælp uden rimelig grund har undladt at opfylde sine pligter efter §§ 8 a, 13 eller 13 a, jf. dog § 40 a, stk. 1 og 2. Fradrag og nedsættelser i hjælpen skal ske inden for 3 hele kalendermåneder efter hændelsestidspunktet. Opgørelse af fradrag i eller nedsættelse af hjælpen efter §§ 36-40 kan ske som en samlet opgørelse for en måned. Partshøring foretages i forbindelse med den samlede månedlige opgørelse. For udeblivelser m.v. efter §§ 37-40 er den samlede månedlige opgørelse efter 3. pkt. betinget af, at kommunen i umiddelbar tilknytning til forseelsen oplyser personen om forseelsen og den forestående sanktion.

Stk. 4. Fradrag efter § 36, stk. 2, og §§ 37-38 sker med en sanktionssats pr. dag, hvor personen er udeblevet fra tilbud m.v. Fradraget i hjælpen sker med satsen efter nr. 1-4, uanset om personen får foretaget fradrag i hjælpen som følge af indtægter m.v. Fradraget i en kalendermåned kan ikke overstige den beregnede hjælp efter §§ 22-25 for samme måned. Sanktionssatsen udgør i 2019-niveau:

- 1) 200 kr. for personer, som modtager hjælp efter §§ 22-25 på mindre end 5.500 kr. pr. måned.
- 2) 400 kr. for personer, som modtager hjælp efter §§ 22-25 på mindst 5.500 kr. og højst 9.700 kr. pr. måned.
- 3) 600 kr. for personer, som modtager hjælp efter §§ 22-25 på mere end 9.700 kr. og højst 13.200 kr. pr. måned.
- 4) 700 kr. for personer, som modtager hjælp efter §§ 22-25 på mere end 13.200 kr. pr. måned

...

Stk. 7. Forud for fradrag i eller nedsættelse eller ophør af hjælpen efter §§ 36-40 a til en aktivitetsparat modtager af selvforsørgelses- og hjemrejseydelse, overgangsydelse, uddannelseshjælp eller kontanthjælp skal kommunen have udtømt alle rimelige muligheder for at komme i personlig kontakt med personen med henblik på en vurdering af, om der forelå en rimelig grund til udeblivelsen m.v. Har kommunen vanskeligt ved at opnå personlig kontakt med personen, kan kommunen etablere kontakt til personen via f.eks. en mentor eller et tilbudssted m.v., som personen allerede er i forbindelse med, således at kommunen kan tilvejebringe oplysninger med henblik på en vurdering af, om personen havde en rimelig grund til udeblivelsen m.v. Kontakt kan ligeledes etableres via et familiemedlem, en partsrepræsentant, en værge eller en anden kontaktperson, forudsat at personen eller familiemedlemmet m.v. på forhånd har givet samtykke hertil.

...

§ 36. Hvis en person uden rimelig grund udebliver fra et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, tilbud efter kapitel 5 i lov om compensation til handicappede i erhverv m.v., en eller flere dele af selvforsørgelses- og hjemrejseprogrammet eller introduktionsprogrammet efter integrationsloven eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning, herunder tilbud eller foranstaltninger som led i sygeopfølgning eller en læse-, skrive- og regnetest, jf. § 13, stk. 5, 2.-4. pkt., skal kommunen foretage et fradrag i hjælpen.

Stk. 2. Fradraget i hjælpen efter stk. 1 foretages for det antal dage, hvor den pågældende er udeblevet helt eller delvis.

...

§ 37. Hvis en person uden rimelig grund udebliver fra en jobsamtale, herunder en jobsamtale som led i sygeopfølgning, et møde i rehabiliteringsteamet eller en rådighedsvurdering i jobcenteret, foretager kommunen fradrag i hjælpen for de dage, der går, fra personen skulle være mødt til jobsamtalen, rådighedsvurderingen m.v., og indtil kontakten til jobcenteret er genoprettet. Der foretages fradrag i hjælpen for den dag, hvor samtalen, rådighedsvurderingen m.v. skulle have fundet sted, uanset om personen kontakter jobcenteret samme dag.

...

Lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik, integrationsloven og forskellige andre love nr. 1558 af 27. december 2019.

§ 20.

...

Stk. 4. For personer, der på tidspunktet for denne lovs ikrafttræden modtager hjælp efter §§ 22-25, 68, 69 j og 74 a i lov om aktiv socialpolitik, finder de hidtil gældende regler i lov om aktiv socialpolitik i §§ 8 a, 13-13 d, 25 a, 35-43, 69-69 e, 69 k-69 p og 75-77 b, § 80, stk. 1, og §§ 91 og 109 anvendelse, indtil kommunen har givet vejledning i overensstemmelse med § 35, stk. 1, § 69 a, stk. 1, § 69 l, stk. 1, eller § 75 a, stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik, jf. denne lovs § 1, nr. 16, 40, 44 og 53.

Bekendtgørelse om delvis genåbning og fortsat delvis suspension af beskæftigelsesindsatsen som følge af COVID-19, nr. 867 af 12. juni 2020.

§ 5.

...

Stk. 5. Kommunens vejledning af ansøgere eller modtagere af hjælp om alle rettigheder og pligter i forhold til rådighed og sanktioner forbundet med hjælpen, jf. stk. 4, 1. pkt., skal ske efter reglerne i §§ 35, 69 a, 69 l og 75 a i lov om aktiv socialpolitik, dog således at vejledningen alene foretages digitalt eller telefonisk, og vejledningen skal i umiddelbar tilknytning hertil sendes skriftligt til personen. Kommunen har alene pligt til at give vejledningen efter 1. pkt., når det er teknisk muligt for borgeren at deltage.

Bekendtgørelse om genåbning og fortsat delvis suspension af beskæftigelsesindsatsen som følge af COVID-19, nr. 867 af 12. juni 2020. (ophævet den 1. oktober 2020).

§ 1. Med henblik på at forebygge og inddæmme udbredelsen af COVID-19 her i landet fraviges forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige i følgende regler i lov nr. 548 af 7. maj 2019 om en aktiv beskæftigelsesindsats med senere ændringer og tilhørende regler fastsat i medfør af loven:

...

2) § 33, stk. 1 og stk. 6, om, at jobsamtaler holdes ved personligt fremmøde, og at arbejdsløsheds-kassen skal deltage i de fælles jobsamtaler ved personligt fremmøde, hvis personen anmoder herom. Fravigelsen gælder indtil den 1. oktober 2020. Jobcenteret kan indtil dette tidspunkt vælge, om jobsamtalerne skal holdes ved personligt fremmøde, digitalt eller telefonisk.

Bekendtgørelse om genåbning og fortsat delvis suspension af beskæftigelsesindsatsen som følge af COVID-19, nr. 1398 af 25. september 2020 (gældende fra den 1. oktober 2020).

§ 1. Med henblik på at forebygge og inddæmme udbredelsen af COVID-19 her i landet fraviges forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige i følgende regler i lov nr. 548 af 7. maj 2019 om en aktiv beskæftigelsesindsats med senere ændringer og tilhørende regler fastsat i medfør af loven:

...

2) § 33, stk. 1 og stk. 6, om, at jobsamtaler holdes ved personligt fremmøde, og at arbejdsløsheds-kassen skal deltage i de fælles jobsamtaler ved personligt fremmøde, hvis personen anmoder herom. Fravigelsen gælder til og med den 31. december 2020. Jobcenteret kan indtil dette tidspunkt vælge, om jobsamtalerne skal holdes ved personligt fremmøde, digitalt eller telefonisk.

drøfte og gennemgå vejledningen med personen på en måde, der tager hensyn til den pågældendes situation, herunder at vejledningen er givet under hensyn til personens forudsætninger,

III. Generelt - kommunens vejledningspligt i sanktionssager – aktivlovens § 35

Kommunernes vejledningsindsats er med reglerne gældende fra 1. januar 2020 forenklet både i form og indhold. Denne vejledning indebærer, at kommunen senest ved første jobsamtale efter ansøgningen om hjælp skal drøfte og gennemgå vejledningen om borgerens rettigheder og pligter i forhold til rådighed og sanktioner bundet med hjælpen. Denne vejledning skal gives

på en måde, der tager hensyn til den pågældendes situation og forudsætninger. Kommunen skal også sikre, at den skriftlige vejledning udleveres til personen senest ved denne første jobsamtale, og at vejledningen umiddelbart efter samtalen sendes til personen. Kommunen skal sikre, at vejledningen bliver gennemgået og gjort tilgængelig for personen hvert halve år. Vejledningen vil skulle gennemgås hyppigere, hvis kommunen konkret vurderer, at personen har behov for det eller personen anmoder om vejledning.

Det betyder, at følgende betingelser skal være opfyldt, for at kommunen kan sanktionere en borger:

- 1) Kommunen skal senest ved første jobsamtale drøfte og gennemgå vejledningen med personen på en måde, der tager hensyn til den pågældendes situation, herunder at vejledningen er givet under hensyn til personens forudsætninger,
- 2) Kommunen skal også senest ved første jobsamtale sikre, at vejledningen udleveres skriftligt til personen, og at vejledningen umiddelbart herefter sendes til personen,

Vejledningen skal gennemgås og gøres tilgængelig for personen hvert halve år.

Manglende iagttagelse af vejledningspligten medfører, at kommunen ikke vil kunne træffe afgørelse om fradrag i, nedsættelse af eller ophør af uddannelseshjælp, kontanthjælp, selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse, efter sanktionsbestemmelserne i §§ 36-40 a i lov om aktiv socialpolitik. Det vil også være gældende, hvis kommunen ikke kan dokumentere, at vejledningspligten er opfyldt.

Det bemærkes, at Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) har udarbejdet brugervenlige pjecer, der skal bidrage til at sikre, at borgerne får den nødvendige vejledning. Kommunerne kan anvende pjecerne, når kommunen skal vejlede om rettigheder og pligter. I samtlige sager, som er på dagsordenen har kommunerne anvendt pjecerne udarbejdet af STAR.

IV. Overgangsbestemmelsen – personer, der allerede modtog hjælp pr. 1. januar 2020

For personer, der på tidspunktet for denne lovs ikrafttræden modtager kontanthjælp, uddannelseshjælp, selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse, finder de hidtil gældende regler i lov om aktiv socialpolitik i §§ 35-43 anvendelse, indtil kommunen har givet vejledning i overensstemmelse med §§ 35, stk. 1.

I samtlige sager på dagsordenen, er der tale om sager, som er afgjort efter de regler som trådte i kraft pr. 1. januar 2020. Sagerne omhandler således situationer, hvor der er ansøgt om hjælp efter den 1. januar 2020, eller hvor kommunen har vejledt personer, der allerede modtog hjælp pr. 1. januar 2020 i overensstemmelse med § 35, stk. 1 (se afsnit 3).

V. Vejledning i forbindelse med indkaldelse til første jobsamtale

Når en borger har ansøgt om hjælp, skal kommunen gennemføre sin vejledningsforpligtelse, som fremgår af § 35 ved første samtale.

Ved indkaldelse til første jobsamtale kan kommunen, når den indkalder borgeren til den første jobsamtale, vejlede personen skriftligt om, at personen skal møde til jobsamtalen, og at hvis personen udebliver uden rimelig grund fra jobsamtalen, vil personen blive sanktioneret med en sanktionsssats for hver dag, personen udebliver.

I. Suspensionsperioden

Som følge af COVID-19 blev beskæftigelsesindsatsen den 12. marts delvist suspenderet. Det betød fx, at aktiviteter som tilbud og samtaler blev suspenderet.

Den 27. maj 2020 blev beskæftigelsesindsatsen delvis genåbnet, og dele af den suspenderede beskæftigelsesindsats blev genoptaget.

Kommunen skal i suspensionsperioden vejlede ansøgere eller modtagere af hjælp om alle rettigheder og pligter i forhold til rådighed og sanktioner forbundet med hjælpen, dog således at vejledningen alene foretages digitalt eller telefonisk, og vejledningen skal i umiddelbar tilknytning hertil sendes skriftligt til personen. Kommunen har alene pligt til at give vejledningen, når det er teknisk muligt for borgeren at deltage.

Der er således i suspensionsperioden ikke krav om, at borgeren skal have udleveret vejledningen skriftligt.

II. Fradragets størrelse

Pr. 1. januar 2020 er der indført 4 nye sanktionssatser. Størrelsen af sanktionssatsen vil afhænge af borgerens indplacering på fire ydelsesintervaller og reguleres én gang årligt.

Det følger af § 35, stk. 4, at fradraget i en kalendermåned ikke kan overstige den beregnede hjælp for samme måned. Hvis den samlede sanktion, som skal fradrages i hjælpen, overstiger den beregnede hjælp for måneden, medfører dette, at der alene sker fradrag med et beløb svarende til den beregnede hjælp. Den del af sanktionen, som overstiger hjælpen bortfalder herefter og kan således ikke overføres til fradrag i efterfølgende måned.

III. Fradrag i hjælpen for udeblivelse fra tilbud – aktivlovens § 36

Det følger af aktivlovens § 36, at hvis en borger uden rimelig grund udebliver fra et tilbud, skal kommunen foretage et fradrag i hjælpen.

Der skal foretages fradrag i hjælpen for det antal dage, hvor borger helt eller delvist er udeblevet uden rimelig grund.

Det betyder, at der kun skal ske fradrag i hjælpen for de dage hvor borger har haft mødepligt.

Hvis en borger ofte kommer for sent til tilbuddet, kan kommunen efter en konkret vurdering anse borgeren for delvist at være udeblevet fra tilbuddet. Hvis borger udebliver delvist på en dag, hvor han har mødepligt i tilbuddet, så skal der ske fradrag i hjælpen for hele den dag, hvor borger er udeblevet delvist.

IV. Fradrag i hjælpen for udeblivelse fra samtale – aktivlovens § 37

Reglerne om sanktioner for udeblivelse har til formål at tydeliggøre over for borgeren, at borgeren skal opfylde sine pligter for at få udbetalt hjælpen, og at det har konsekvenser, hvis han ikke gør det.

Det følger af aktivlovens § 37, at hvis en borger udebliver uden rimelig grund fra samtale, foretages der fradrag for de dage, der går, fra modtageren skulle være mødt til jobsamtalen mv., og indtil kontakten til kommunen igen er genoprettet.

Det er en forudsætning for at foretage fradrag i hjælpen, at borgeren er udeblevet fra samtalen uden en rimelig grund. Kommunen skal derfor altid undersøge om, borgeren har en rimelig grund til at udeblive.

Den udtømmende liste over rimelige grunde er ophævet med virkning fra den 1. januar 2020. Det bemærkes dog, at selv om den udtømmende liste ophæves, vil kommunen fortsat ved afgivelsen af tilbud og udeblivelser m.v. skulle tage højde for de 10 rimelige grunde, men andre forhold vil også kunne udgøre en rimelig grund. Afskaffelsen af listen over de rimelige grunde indebærer således en konkret stillingtagen til personens årsag til udeblivelse og en konkret vurdering af, om der er tale om en rimelig grund for at udeblive fra en samtale. Efter den nu ophævede udtømmende liste over de rimelige grunde til udeblivelse, var følgende rimelige grunde:

- Hvis tilbuddet ikke kan anses for et rimeligt tilbud på grund af forhold, der vedrører tilbuddets indhold.
- Hvis den pågældende ikke kan deltage i uddannelse eller arbejde på grund af sygdom, eller der er risiko for, at helbredet forringes, hvis den hidtidige uddannelse eller det hidtidige arbejde fortsættes.
- Hvis afstanden mellem bopæl og uddannelses- eller arbejdssted medfører en urimelig belastning af den pågældende på grund af transportvanskeligheder eller den tid, der går til offentlig transport.
- Barsel mv.
- Hvis den pågældende er nødt til at passe sine børn, og der ikke kan anvises anden pasningsmulighed, f.eks. når barnet er sygt.
- Hvis den pågældende har ret til ferie efter aktivlovens regler.

- Hvis den pågældende aftjener værnepligt.
- Hvis arbejdet er omfattet af en overenskomstmæssig konflikt.
- Hvis arbejdet omfatter udvikling og fremstilling af krigsmateriel.

V. Særligt om aktivitetsparate

For borgere, der er vurderet aktivitetsparate, skal kommunen altid vurdere, om der i det konkrete tilfælde foreligger andre forhold, der kan begrunde, at borger ikke har pligt til at udnytte sine uddannelses- eller arbejdsmuligheder, jf. aktivlovens § 13, stk. 8.

Kommunen skal konkret vurdere om fradrag i hjælpen vil fremme den pågældendes rådighed.

Der, hvor en sanktion ikke fremmer rådigheden hos uddannelses-, kontanthjælpsmodtageren eller integrationsydelsesmodtageren, som er visiteret aktivitetsparat, skal der ikke gives en sanktion.

Kommunen skal desuden have udtømt alle rimelige muligheder for at komme i personlig kontakt med borger med henblik på en vurdering af, om der forelå en rimelig grund til udeblivelsen m.v., før der sanktioneres, jf. aktivlovens § 35, stk. 5.

Hvis borgeren ikke selv har oplyst noget om grunden til udeblivelsen, skal kommunen forsøge at få personlig kontakt med borgeren om grunden til udeblivelsen. Det samme gælder, hvis oplysningerne om grunden til udeblivelsen ikke er sikre nok til, at kommunen kan vurdere, at borgeren ikke havde en rimelig grund til udeblive. Den personlige kontakt kan for eksempel være telefonisk eller personlig kontakt på bopæl eller opholdssteder - herunder behandlingssteder.

Hvis kommunen ikke har overholdt denne regel, kan kommunen ikke give borgeren en sanktion. Kommunen skal dokumentere på sagen, hvordan, hvornår og hvor mange gange den har forsøgt at komme i personlig kontakt med borger forud for en afgørelse om sanktion.

VI. Praksis – Ankestyrelsens principafgørelser

Ankestyrelsen har følgende principafgørelser på sanktionsområdet.

88-14 Fastslår, at når en aktivitetsparat ydelsesmodtager er udeblevet fra et tilbud, skal kommunen altid vurdere, om der er andre rimelige grunde end de i loven udtrykkeligt nævnte, der kan føre til, at borgeren ikke skal have en sanktion.

Kommunen skal i den forbindelse vurdere, om sanktionen i den konkrete situation vil fremme borgerens rådighed for arbejde eller uddannelse. Hvis det ikke er tilfældet, skal borgeren ikke have en sanktion.

Det kan f.eks. være svær psykisk sygdom, hjemløshed eller misbrugsproblemer.

Fastslår videre, at det er en betingelse for, at kommunen kan give en sanktion, at kommunen før afgørelsen herom har udtømt alle rimelige muligheder for at komme i personlig kontakt med borgeren om grunden til udeblivelsen. Hvis kommunen ikke har overholdt denne regel, kan kommunen ikke give borgeren en sanktion.

4-11 Fastslår, at når kommunen skal foretage fradrag i kontanthjælpen, fordi en borger er udeblevet fra et tilbud, så skal fradraget ske inden for tre hele kalendermåneder efter udeblivelsen.

A-24-98 Fastslår, at det er en kontanthjælpsmodtagers eget ansvar at kunne gøre sig bekendt med sin daglige post, og at forholdene er således, at posten kan afleveres.

Det betød, at ansøger var udeblevet fra samtalen uden rimelig grund, og at kommunen havde været berettiget til at fratække i hans kontanthjælp for perioden fra udeblivelsen, til kontakten med kommunen i jobcenteret var genoprettet.

102-16 Fastslår, at såfremt en borger er udeblevet fra et tilbud, skal kommunen afklare, om borgeren har haft rimelig grund til udeblivelsen. Som minimum at spørge, hvorfor borger er udeblevet.

I tilfælde af sygdom skal kommunen fortsætte med at oplyse sagen, indtil den er tilstrækkelig oplyst, til at vurderer om borger var syg og hermed havde rimelig grund til at udeblivelse

19-13 Fastslår, at en kontanthjælpsmodtager, der alene modtager kontanthjælp på grund af arbejdsledighed, kan miste sin ret til kontanthjælp eller få kontanthjælpen nedsat, hvis modtageren uden rimelig grund afslår arbejde, afviser eller udebliver fra tilbud, ikke møder til samtale m.v.

Fastslår videre, at det er en betingelse, at kommunen samtidig med henvisning til arbejde, afgivelse af tilbud, indkaldelse til samtale m.v. skriftligt har informeret ansøgeren eller modtageren af hjælp om hvilken konsekvens, det har for hjælpen, hvis en person uden rimelig grund afslår arbejdet, afviser eller udebliver fra tilbuddet, ikke møder til samtalen m.v., og om, hvilke skridt han skal tage for igen at blive berettiget til hjælp.

Fastslår også, at fradrag i eller nedsættelse eller ophør af hjælpen sker med virkning fra den dag, hvor ansøgeren eller modtageren af hjælp uden rimelig grund har undladt at opfylde sine pligter efter §§ 8 a, 13 eller 13 a. Det har ikke betydning, hvornår kommunen meddeler afgørelsen om sanktion.

Fastslår videre, at fradrag og nedsættelser i hjælpen skal ske inden for tre hele kalendermåneder efter hændelsestidspunktet, og at opgørelse af omfanget af udeblivelse fra tilbud efter § 36 kan ske som en samlet opgørelse for en måned, og at det er en betingelse, at kommunen foretager partshøring i forbindelse med den samlede månedlige opgørelse, samt at der skal ske partshøring forud for afgørelse om sanktion.

39-15 Fastslår, at det er en betingelse for, at kommunen kan give en aktivitetsparat borger en sanktion, at kommunen har udtømt alle rimelige muligheder for at få personlig kontakt med borgeren om grunden til, at borgeren ikke mødte til samtalen, udeblev fra sit tilbud m.v. Kommunen skal forsøge at få personlig kontakt med borgeren, hvis borgeren ikke reagerer på kommunens skriftlige partshøring.

Det er ikke en betingelse, at kommunen rent faktisk opnår kontakt med borgeren. Det beror på en konkret vurdering af oplysningerne i den enkelte borgers sag, hvilke og hvor mange forsøg på personlig kontakt kommunen skal gøre, før kommunen har udtømt alle rimelige muligheder for at få personlig kontakt med borgeren.

Det er som udgangspunkt ikke tilstrækkeligt, at kommunen kun forsøger at få personlig kontakt ved opringninger til borgerens private telefonnummer, og/eller skriver til borgerens private e-mail, hvis der er andre rimelige muligheder for at opnå kontakt. Det kan f.eks. være via borgerens mentor, på borgerens bopæl, eller på borgerens tilbudssted.

Fastslår ligeledes, at kommunen skal dokumentere forsøgene på personlig kontakt på borgerens sag. Kommunen skal notere på borgerens sag, hvordan, hvornår og hvor mange gange kommunen har forsøgt at komme i personlig kontakt med borgeren inden afgørelsen om sanktion.

VII. De konkrete mødesager

10 af sagerne på dagsordenen handler om udeblivelse fra tilbud eller en samtale, herunder telefoniske samtaler.

I samtlige sager har Ankestyrelsen i forbindelse med sin sagsbehandling undersøgt, om kommunerne har iagttaget vejledningspligten i overensstemmelse med § 35. Det er derfor undersøgt, om kommunerne har drøftet og gennemgået vejledningen med borgeren og udleveret denne til borgeren ved samtalen. Det er også undersøgt, om vejledningen umiddelbart efter samtalen er sendt til borgeren. Kommunernes journalnotater og indholdet heraf spiller i den forbindelse en væsentlig rolle.

I det omfang vejledningen er foretaget telefonisk i suspensionsperioden, har der ikke været krav om at udlevere vejledningen skriftligt til borger, hvorfor der i nogle sager ikke er krav om dokumentation for, at vejledningen er udleveret til borgeren skriftligt.

Vi har indstillet 8 ud af 10 sager til stadfæstelse. I sagerne var borgerne udeblevet fra tilbud eller samtale, herunder telefonisk samtale. Som årsag for udeblivelserne blev det gjort gældende, at udeblivelsen skyldes, at:

- Borgeren troede, at han ikke havde noget med kommunen at gøre, fordi vedkommende havde fået afslag på hjælp. Borgeren havde modtaget hjælp for den periode, hvor vedkommende udeblev fra samtalen.
- Borgeren troede, at han var sygemeldt. Borgeren var ikke sygemeldt på det tidspunkt, hvor han udeblev fra samtalen.
- Borgeren troede, der var tale om en telefonisk samtale og ikke en personlig samtale. Det fremgik af indkaldelsen, at der var tale om en personlig samtale.
- Borgeren havde ikke mulighed for at melde afbud fra virksomhedspraktik, da borgeren ikke kendte sin nye leders telefonnummer. Borgeren gjorde også gældende, at vedkommende først modtog afgørelsen om bevilling af virksomhedspraktik samme dag, som hun skulle starte i virksomhedspraktik. Der var i sagen dokumentation for, at bevillingen var afleveret i borgerens e-Boks dagen før, og at der var kontaktoplysninger på kontaktpersonen.
- Borgeren var udeblevet fra en samtale, og gjorde gældende, at han havde forsøgt, at kontakte kommunen flere gange. Kommunen havde anmodet om dokumentation for, at borgeren havde forsøgt opkald til kommunen. Borgeren fremlagde ikke yderligere dokumentation.
- Borgeren havde misforstået lærerens information om, hvornår skolen holdte lukket.
- Borgeren oplyste, at udeblivelsen fra den telefoniske samtale skyldes, at vedkommende havde det skidt. Borgeren anførte også, at der var ringet til kommunen forinden samtalen, og at vedkommende havde meldt afbud. Der forelå ikke dokumentation i sagen, for at borgeren havde meldt sig syg, og borgeren oplyste, at vedkommande godt kunne have gennemført den telefoniske samtale, trodssygd.
- Borgeren var udeblevet fra en telefonisk samtale. Borgeren var uenig i sanktionsperioden, og henviste til, at hun havde været i kontakt med kommunen før det tidspunkt, hvor kommunen vurderede, at hun havde genoprettet kontakten. Der var ikke dokumentation i sagen for, at borgeren havde været i kontakt med kommunen før den dato, som kommunen vurderede, at borgeren havde genoprettet kontakten til jobcenteret.

I alle ovenstående sager, er borgerne visiteret jobparat eller uddannelsesparat. I samtlige sager vurderede kommunen konkret, at der var tale om udeblivelse uden en rimelig grund. Vi er enige med kommunen i, at udeblivelserne i alle ovenstående udeblivelser er uden rimelig grund. Vi indstiller derfor de ovenstående 8 sager til stadfæstelse.

I en af sagerne var en aktivitetsparat borgeren, var udeblevet fra en samtale i kommune, da han havde ikke tjekket sin i e-Boks, fordi vedkommendes computer var til reparation, og fordi at e-Boks applikationen ikke virkede på vedkommendes telefon. Kommunen vurderede, at der var tale om udeblivelse uden en rimelig grund. Kommunen vurderede også, at der ikke forelå andre forhold, der bevirkede, at borgeren ikke skulle have en sanktion. Kommunen havde desuden vurderet, at sanktionen ville fremme borgerens rådighed. Vi er enige i kommunens afgørelse og har indstillet til stadfæstelse.

Vi har indstillet en sag til ændring, da kommunen havde foretaget fradrag i borgerens hjælp med en forkert sats. Sagen omhandler en uddannelsesparat borger, som modtager uddannelseshjælp med brutto 2.728 kr. Han udeblev fra en samtale den 1. juli 2020 og genoprettede kontakten til jobcenteret den 16. juli 2020. borgerens begrundede sin udeblivelse med, at han ikke havde modtaget sms om post i sin e-Boks. Borgerens sanktion udgjorde i alt 3.000 kr. for denne periode Kommunen skal alene foretage fradrag med 2.728 kr., da sanktionen ikke kan overstige den beregnede hjælp for måneden. Den del af sanktionen, som overstiger 2.728 kr. bortfalder, og kan ikke overføres til fradrag i efterfølgende måned. Vi er enige med kommunen i, at udeblivelsen var uden en rimelig grund.